

MARTIN OLIVA

Napísal A. V. Šmilovský.

Martin mu slíbil rukou dáním, že jinam nepůjde a že zítra večer opět přijde, a Abrámek jej doprovodil až před dvířka.

Asi čtvrt hodiny po té šel žid přímou cestou k Čertovákovi. Dělá zatím se byl spustil, a vrata u Čertováka byla zavřena. Musil buchať. Čertovákova žena přišla mu otevřít.

"Je hospodář doma?" tážal se Abrámek, prohlásiv se, kdo je. "Přicházím právě z města a nesu mu cedulíčku. Je v ní něco důležitého, má si ji ještě dnes přečíst."

Čertovákova chtěla sama cedulíčku muži odezvládnout, ale žid vymlouvaje se pravil:

"Víte, hospodyně, já mám nejraději z ruky do ruky, však já vám nic neukradnu," dodal se sladkým úsměvem.

Vstoupil do stavení. Čertovák rozsvítil svěčku a vedl jej do komory. Byli sami.

"Nu, jak je?" ptal se Čertovák úsečně, "přišel?"

"Zrovna ode mne odešel," odpověděl žid pokorně, "a já jsem tu u vás jako na komi. Vidíte, že jsem poetivý chlap od hlavy až k patě."

"Dobrá! A chtěl peníze?" tážal se dále Čertovák trošičku při věševě.

"To víte, co jiného by měl u žida. Zejtra na večer přijde si pro ně."

"Checete tedy peníze?"

"Když budete tak dobrý k chudému židovi a popřejete mi nějaký výděleček," lichotil se židák.

"Mnoho-li?" tážal se Čertovák.

"Dvě stě to zatím správi, hospodáři, budete-li tak milostiv."

"Máte je mít," pravil Čertovák, vytáhl z kapsy od vesty klíče, a otvíraje v koutě stojící dubovou truhlu, vyndal z přihrádky nějakou modřící knihu a bankovkama.

"Ale nějakou jistotu musím přece mít," dodal, obrátiv se k židovi a přeměřiv jej pronikavým bledem.

Žid sklopil opatrně oči a odpověděl:

"Dám vám, hospodáři, pořádnou směnku."

Po té vyndal blanket a ohlížel se po inkoustu a péro.

"Dobrá, dejte," odvětil Čertovák a odpočítal hlasitě dvě stě zlatých. "Péro a inkoust máte tamhle na polici."

"A kolik mám napsat?" ptal se úlisně Abrámek.

"Píšte dvě stě," zněla odměrná odpověď Čertovákova.

"Zaplat vám to Pánbůh, hospodáři!" zvolal radostně žid, uhořív se místo psaní ruky Čertovákovy. "Vy jste můj a mých dětí dobrodinec."

"Dobře, dobře" odbýval jej Čertovák, "jenom buďte ke mně poctiv, sice mne poznáte."

"Pánbůh ví, já nebudu nevděčný, hospodáři," dušoval se žid. "Mám tam krásný čertoch, jako hedvábný, pošlu jej paninámě."

"Nechte si to, neprosím vás," odhalil jej Čertovák.

"A kdy mám ji udelet splatnou?" tážal se žid, vyplňuje blanket. "Snad prvního máje na přes rok, kdyby vám bylo líbiv?"

"Třeba, píste prvního máje," žid vyplnil směnku, podepsal ji a posypal dřevěné místo prachem, který v koutě shrabal. Po té podal ji Čertovákovi, jenž mu navzájem vyplatil dvě stě zlatých.

"Tedy měne vše v pořádku?" tážal se Abrámek.

"Pro ten čas máme," odpověděl Čertovák, "ostatně víte, co mezi námi uvaluveno. Kdybych jen dost málo zponoroval, že mně něco kujeje za zády, poznáte, že nejsem Martin Oliva."

"To by mne Bůh musil trestat, vždyť jste můj dobrodinec," ozval se žid.

"Zítra večer přijďte zas," rozkázal Čertovák.

"Budu tu jako na komi," odvětil žid, "a povím vám všechno od a až do z. Zatím s Pánobohem."

Druhého dne večer přišel Martin opět do židovny. Po krátkém cvičení ptal se ho Abrámek:

"Nu, mnoho-li byste si přáli, přítelku? Dobře, že přicházíte, dnes si nějaké už více povídání. Ale stálo to také práce a namáhání!"

"Vypočítal jsem si to," odpov

ědal povážlivě Martin, "a potřebuji tak dvě zlatých."

"Dvě zlatých!" zvolal židák a spráskl ruce! "To jsou, příteli, nejaké peníze! Tady zlatých! Je napsán tři, čtyři sta nejvíce!"

"Těm tři nebude pomůženo," namítl Martin.

"Ale pomyslete, že vám takto ublí na podzim zaopatřím!"

"To stálo by vše jen na čas a nestačilo by ani do vánoc," vy

světoval Oliva.

"Nu, však nějak vám bude přece pomůženo," řekl žid. "Třeba neměl tisíce zlatých po ruce, dám zatím, co mohu. Za čtvrt léta, za osm neděl, a třeba za čtyři zaopatřím dále, co budete, příteli, potřebovat."

"Jen jestli mohu se na vás spolehnout!" pravil Martin.

"Ať se na tom místě propadnu," dušoval se Abrámek, nemluvil-li pravda. Snad nemyslíte, že si z vás, tak etihodného muže, budu dělat bláznů! Tu je ruka, že zaopatřím podle vaší žádosti a potřeby."

"A mnoho-li máte pro mne po hotově?" ptal se Martin.

Abrámek otevřel opatrně svůj osací stůl, vyndal ze šuplety nsmolenou koženou tobolku, otevřel ji a ukázal Martinovi bankovky. Po té počítal je před Olivou. Byly dvě padesátky, pět desítek a osm set pětiky a zlatky. Martinovy oči se zajiskřily, když spatřil bankovky; nikdy jindy dosud nebyly peníze proň tak radostným podiváním jako v této chvíli.

"Dobře," pravil žid; "dejte mi těch dvě stě zlatých a já vám dám na ně obligaci."

"K čemu obligaci," pravil žid drze peníze pevně v hruť, "vždyť jste mne! Sepsání obligace stojí peníze, k čemu je vylazovat?"

Musí býtí kolky na ně, musí býtí podepsání dva svědkové, k čemu potřebuje kdo o tom vědět, že si vypůjčujete? Roznesou vás a odějí z komory velblouda. A pak se musí dát obligace do knihy vřítí a z toho bude zase hodný papírek, a kdybyste zase něco potřeboval od něho, podívá se do knihy a divyva ta tam. Byl bych vám lepší radou. Peníze nejsou mě; kdo je dá, chce mi něco v ruce, tak na důkaz, že je dal. Jen tak říkají by mne za pačesy. Jsme lidé smrtelní, dnes jsme tu a zítra na boží správě. Víte co, podepíšte mi tuhle ten papírek!"

"— při tom odloží peníze zavřel šuple a vytáhl blanket směnky — a je po rámsu."

"Myslíte?" ptal se Martin a skrábál se za uchem. "Ale co mám ukazujete, je směnka a já se jí bojím; mnoho lidí přišli směnka-mi až do neštěstí."

"Hloupost!" odvětil horlivě žid. "Papírek je papírek, je to jen jakýsi důkaz, že ty peníze jste si vypůjčili a nic více, je to jen proto, aby, kdyby jeden nebo druhý z nás zemřel, se to vědělo, že jsme si půjčili peníze. A pak," dokládal se zápletem, "směnka je obligace; vy jste chtěl dáti obligaci, proč byste nepodepsali směnku. Ostatně nic na směnce nestojí, tedy se k ničemmu nezavazujete."

Martin byl na vážkách; bál se třeba i prázdny blanket podepsati. Rád by byl vzal kloubek a nechal žida židem. Ale odkud vzít peníze. Dvěma sty by mu bývalo na čas pomůženo. Co má říci, až zítra jej přijdou upozornit? Hlava se mu točila a před očima dělaly se mu mžitky. Žid namořil pero a stekal mu je do ruky. S třesoucí se rukou chopil se mechanicky pera a podepsal blanket.

"Tedy máte podepsáno, dejte mi těch dvě stě zlatých," pravil k Abrámkovi.

Žid držel podepsaný blanket, pokrčil ramena a pravil vyběhávě:

"Víte, Olivo, jsme lidé smrtelní a pak, vždyť peníze ty nejsou jen pro vás, ale i pro vaši manželku. Je to dobrá dušička, jakou bude mít radost, až uvidí, že bude vám pomůženo. Víte co, ona by byla nejlépe, kdyby ona také podepsala. Nestojí to nic, jen skrábání perem."

"Myslím, že pro ty ubírné dvě stě můj podpis úplně stačí," buřval se Martin.

"Víte, příteli," namítl žid, "je to těžká věc. K čemu si sta

čí hlavu, vždyť to jen tak, je to už způsob při směnkách. Vidíte, já vám, co vám na očích vidím, a vy mně nechcete nic udelet, obátek, k čemu dlouhých hádek, já bez podpisu vaše paninámě žádné peníze vám nedám. Jak ona podpíše, dostanete peníze pevně v hotovosti."

"Co měl Martin dělat? Čivčivka chvilil po světnici a přemýšlel. Pak pravil:

"Dejte sem tu směnku, já ji vzornu donů a má žena ji spolu podpíše."

Žid se usmál. Nevěřil Martinovi a věděl dobře, že jen pravý podpis na směnce platí. Což kdy by mu Oliva přinesl nepravý podpis?

"Víte co, Olivo," odpověděl se šifkovi, "k čemu byste se nosil s tím papírkem. Checete-li, přijdu s ním k vám, anebo ještě lépe, aby bude nepozorová, přiveďte svou hezkou manželku sem. Ona to hezky podpíše, vždyť vím, že má hezkou ruku, a je také rád uvítím, jak vaše paninámě má psátí."

Martin se kousl do rtů, chápál dobře, že žid mu nevěří. Chvilil se až do něho pustil, ale ještě v čas padlo oko jeho na šuplík a poznal:

"Dobře," pravil, bera kloubek, když mně nevěříte, přiveďte vám svou ženu."

Odešel v pevnou mysl, že již k židovi nepůjde. To však ho namudlo, že podepsal sám přírodnou směnku. Zhroutil se. Měl-li penze se dostat, bylo nutné potřebl, aby i Rozárka podepsala. Byl to proň hoký ošek, ale nezbyvalo nic jiného, než roznévanou ženu k podpisu naklonit. Šel domu a za dohran hodiu vrazil se s Rozárkou k Avínkovi. Stálo to velice práce než Rozárka směnku podepsala, ale podepsala ji přece. Usmíla tak k vůli Martinovi, že tak vřelá a hezkavě ji o to žadil. O následcích svého podpisu ovšem neměla ani představení.

Abrámek měl, co chtěl, odu podpisy. Byly správně a pravdivé. Viděl to na své vlastní sestřičce Rozárka oděta, pravil k Martinovi:

"Nu, vidíte, Olivo, co tu bylo strašná a pro nic za nic. Tedy vyplatit vám peníze a bude po strachu. Mnoho-li mám vám tedy na psátí na blanket?"

"Chťel bych tisíc zlatých, ale vy je nemáte pohotově," odpověděl Martin.

"Inu ovšem," hájil se žid vždyť jsem vám řekl, že je nejednou nemohu selmait. Buďte rád, že to pánje v bláhach. Napísemo tisíce zlatých a splatna bude na leto budoucího roku, třeba na prvního června."

"To nejsou ještě zně, kde vezdu peníze?" odporoval Martin, dlouhí si šel 789 123 1234 ET

"Bláznuku, vždyť můžete si prodloužit směnku, jak chceme? Za pár krejcarů prodloužím vám ji, když nebudete moči platit; vždyť jsme naši."

"Ale kdo mi stojí za to, že mně všechno vyplatíte?" namítl Martin dále.

"Já," odvětil pevně žid. "My si musíme věřit, příteli. Vždyť já pro vás s vlastní škodou selmait tyto peníze! — při tom otevřel tobolku a vyžhnul bankovky — "a neptal se, stojíte-li vy mně za ně nebo ne. Zde je dvě stě zlatých a obilí pošleme sto a padesát, tedy dohromady tři sta padesát zlatých; kdy budete chtít, lám vám to ostatní."

"Měl bych přec raději obligaci," prohodil Martin.

"K čemu? Ten kussek papíru lo správi. Já myslím, že k rychlému nepůjde."

"A mnoho-li mám platit a těch peněz?" tážal se uchlášenou Martin.

"Mnoho-li, nestojí to ani za řeč. Namívil jsem se, že jsem si mohl píše vymyslet, abyste to jen měl lávno, a více jsem toho kámal, než že vezme věřitel třicet procent."

"To je třicet ze sta!" zhroutil se Oliva.

"Jakká tu krása!" vysvětloval žid. "Vypájeje a, a uvidíte, Pač ledosát je nedostanete, na to si dám krk uřinouti! A pak je nebudete platit, zaplácne to jen va směnka. Da rukou dám vám dvě stě a napísa vám dvě stě a sebesát rozmítat? To je ta celá krása, co na tom? A obilí za sto paděsát, to je dohromady sto devadesát pět, přitrazíme tu k tomu, a je pa vál háde."

"Ale obilí psaní nemám," namítl Oliva.

"Checete-li, máte je zítra sli."

"Třeba," podotkl Martin. "Nu tak vidíte, teď si to napísemo, jak jsme si to mezi sebou udelet. Napísemo si to nejprve křídou na stůl, abyste viděli, že je všechno v pořádku. Tak dejte pozor, příteli! Peněz dostanete tisíce zlatých, vidíte? a obilí za sto a padesát. Procenta za ty peníze až do toho času, kdy bude směnka splatna, tři sta. Tak. Potom dozhovněm za zaopatření, počítejme málo, patnáct procent, delá sta a padesát..."

"K čemu dohazovněm?" vytěhl ho Martin.

"Přítelku, to už jinak nejde; jsou od toho živi a naběhají se takové dost! Tak, co pak máme ještě? Kolek máme dva zlaté a blanket dva krejcarey. Tedy uděláme čaru, sečtemo a máme dohromady: tisíce a osm set deset zlatých a dva krejcarey. Tedy bych měl psátí také něco pro sebe, abě jí psáček nic, abyste nevěřil, že chci mít z vás profít. Dělámu to jen pro vás, na mou dušu z přátelství."

Martin, jenž zatím všla na stole napísalé prodlížel, pravil:

"Vždyť máte v směně a desítku..."

"Jděte, jděte! Počítejme znovu," usmál se Abrámek a počítal z rychlosti znova, při čemž si o per chvilně desítku přivít.

"Co teď říkáte?" pravil vítěz u k Martinovi. "Je to dobře ne, co mi vždyť jsem chvilně od obilí a s počítáním vytváím a z činností ležmu. Zrovna dobře; ti se jest set deset zlatých a dva krejcarey. Tak napísemo to na ten papírek, co?"

"Pro mne, napište," zvolil Oliva, jenom samotným počítáním bla vesla kolom.

Abrámek vytáhl směnku, a zahalil ji do tobolky do stolu a vydal Martinovi dvě stě zlatých na stůl.

"To vezte, vy šťastný člověče, peníze obilí dostanete, kdy chcete, a peníze také, kdy budete potřebovat, přijďte jen jako domů. A kdybyste mně chtěl něco mělat, víte co, mají koně štítí doma nebo jení. Koupiť jsem v měst ským lese okosky asi na tři fačky, přivezte mně je a bude spraveno. A kdybyste potřebovali něco doma, jako kávnu, nebo enker nebo pro řezadku něco, sátek nebo knoflíky, jen přijďte, dám vám a počkám, jak dlouho budete chítí."

"Vidíme," odpověděl nevěle Martin a vzav peníze odešel.

Tak stal se Abrámek majetel kmi směnky, jež měla cenu k dvěma tisícem, na níz byli manželé Olivovi příjemci, žid pak sám vy dal a spolu jako remittent; měl tedy směnku na svůj vlastní rád. (Pokračování.)

Píše o své manželce.

"Ačkoli mám pocit, jako bych vás znal po dlouhý čas," píše p. Wm. Martin z Prussia, Sask., Canada "nikdy jsem nepsal a neřekl vám, co vaše Hoboko zde dokázalo. Ezdravilo moji manželku a mnoho jiných lidí. Manželka moje byla hrozně sešlá. Nemohla spát a očila se ráno více zemle, až než když šla na lože. Neměla žádné chuti k jídlu a to málo co snědla udělo jí ještě háře. Tu jsem se rozhodl zkoušit Dra. Petra Hoboko a po využití čtyř lahvi byla zase v dobrém zdraví. Jsme vel mi vděčni a můžeme pouze říci: "Bůh vám děkuje."

Takové jest vypravování stále opakované v různých formách o úspěchu Dra. Petra Hoboko jeho zdraví skytajících léku. Neplá na prodej od lékárníků. Dodává se lidem přímo z laboratorie od vynálezce, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 19—25 So. Hayne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement.

Veliká záležitost a bohaté zásobení obchod druzičkářské vlastní Václav Dušátko, v č. 1263 ul. 13. ul. Na skladiš má velký výběr dýmek, jakási i veliké zásoby tabáku kuřového, župavého i bečkasého. Dostává jeho jsou k lositý výběr v čase. — Advertisement.

DR. BRITSLAV DI. ENSTRIER, český zubní lékař, pobývá 2. 115 v budově City National Banky, 16. a Harney ul. — Tel. Douglas 4254. Res. 1918 So. 14. St. Tel. Douglas 4603. Omluva od 8 bud. dop. do 5 hodin odp. Večer pak dle újednání. — Advertisement 26 41.

POZOR na ten kašel! Zastavte jej dříve, nežli se dobře usadí. Zmírněte jeho záchvaty a zůstejte pochrážděni, užívajíc Severův Balsám pro plíce (Severa's Balsam for Lunge). Brzo shledáte, že jest to výtečný lék v léčení kašle, nastouzení, chraptivosti, křečovitého krupu, zápalu průdušek a bolavého hrdla. Ceny: 25 a 50 centů. W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

"Staré Spolehlivé" Omažské oblíbené pivo WM. J. SWOBODA, malo-obchodník, Tel. Doug. 222

Nejlépeším místem k nakupování stavebního dříví, jest česká dřevařská ohrada, Chicago Lumber Co., na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 4911

Dvorák Commission Co. Telefonujte nebo pište nám a dostanete bezokladnou odpověď. 1 So. 607 — Res. Phones: So. 2118 — So. 3780. Room 216 Exchange Bldg., SOUTH OMAHA

NEJSTARIŠÍ A NELEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEST ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC. V ČÍSLE 1306 FARNAM ULICE. Právě importovaná piva na řepu. PLEZENEŠKÉ z Městanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbräuhaus Bavorska pivo. Pivo Andesner Bush a světově známé Faust získalo rozsláhou reputaci. Kávárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže.

Insure Your Teeth Better than the dentifrice you are using now. VIVAUDOU'S Peroxide Tooth Paste

FRANK SVOBODA UMĚLECKÝ ZÁVOD POMNÍKOVÝ Krásný nový ceník právě vydán. Pište si o něj dnes já vám ušetřím peníze. 1215-31 SO. 13TH ST OMAHA NEB.

Oznamujte v Denním Pokroku